

Rapport

Peiling Melkvoeding

2018

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid

Inhoud

1 Samenvatting ▶

2 Inleiding ▶

3 Methode ▶

4 Resultaten ▶

5 Discussie ▶

6 Referenties ▶

* Bijlage ▶

1 Samenvatting

Inleiding

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) gevraagd om een Peiling Melkvoeding uit te voeren met behulp van de geregistreerde data uit het Digitaal Dossier van de Jeugdgezondheidszorg (DD JGZ). Hiervoor maakt zij gebruik van de systematiek van Jeugd in Beeld (JIB).

In deze rapportage worden de resultaten over melkvoeding (0 t/m 12 maanden) op basis van data uit JIB weergegeven voor het jaar 2018. Daarnaast worden de resultaten vergeleken met de uitkomsten uit eerdere peilingen die zijn uitgevoerd door TNO (0 t/m 6 maanden). TNO voerde 7 peilingen uit in de periode 2001 t/m 2015.

Methode

Er zijn 7 JGZ-organisaties verspreid door Nederland die data over het jaar 2018 hebben aangeleverd uit het DD JGZ op het thema melkvoeding. Hierbij gaat het om de gegevens die de JGZ-professional heeft geregistreerd in het DD JGZ tijdens een contact(moment) met de zuigeling en zijn of haar ouder(s).

Resultaten

Van 32.532 zuigelingen en hun moeders waren gegevens over melkvoeding beschikbaar. De verdeling van de achtergrondkenmerken van de zuigelingen en hun moeders kwam overeen met de landelijke cijfers. In 2018 startte 69% van de moeders met het geven van borstvoeding na de geboorte. Dit percentage is lager dan gerapporteerd in de eerdere peilingen tussen 2001 t/m 2015 (74-81%). Net als bij eerdere peilingen vond er in de eerste maand na de geboorte een snelle daling plaats van het percentage zuigelingen dat uitsluitend borstvoeding kreeg (47%). Op de leeftijd van 3 maanden daalde dit percentage naar 31%. In totaal gaf 19% van de moeders borstvoeding bij 6 maanden, 12% bij 9 maanden en 9% bij 12 maanden. Hoogopgeleide moeders startten vaker met het geven van borstvoeding (76%) in vergelijking met moeders met een gemiddelde opleiding (63%) en een lage opleiding (59%). Ook startten moeders die in het buitenland zijn geboren en/of waarvan de zuigeling in het buitenland is geboren vaker met het geven van borstvoeding (81-86%) ten opzichte van moeders en/of zuigelingen die in Nederland zijn geboren (65-66%). Zuigelingen met een laag geboortegewicht (< 2500 gram), zuigelingen met een korte zwangerschapsduur (<37 weken) en meerlingen kregen minder vaak

borstvoeding bij geboorte (52-54%). De percentages borstgevoede zuigelingen op de leeftijd van 1, 3 en 6 maanden waren in 2018 vrijwel gelijk aan die van de peilingen die zijn uitgevoerd tussen 2001 en 2010. Deze gevonden percentages met betrekking tot het geven van borstvoeding waren in 2018 lager dan die uit de peiling melkvoeding van 2015.

Conclusie

Zeven op de tien moeders (69%) startte in 2018 met het geven van borstvoeding. Dit percentage is lager dan in de eerdere peilingen tussen 2001 t/m 2015 werd gerapporteerd. Het percentage moeders dat na 1, 3 en 6 maanden borstvoeding gaf is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van de peilingen die tussen 2001 en 2010 zijn uitgevoerd, maar is ten opzichte van de peiling uit 2015 gedaald. Een kanttekening hierbij is dat de data in 2018 op een andere manier verzameld zijn (DD JGZ) dan bij de eerdere peilingen (vragenlijsten). Hierdoor moet voorzichtig worden omgegaan met de conclusies gebaseerd op de vergelijking met eerdere peilingen.

[Inhoud](#)
[1 Samenvatting](#)
[2 Inleiding](#)
[3 Methode](#)
[4 Resultaten](#)
[5 Discussie](#)
[6 Referenties](#)
[* Bijlage](#)

2 Inleiding

Borstvoeding wordt gezien als de beste voeding voor de gezondheid van moeders en zuigelingen. Een gezonde start van kinderen is dan ook onlosmakelijk verbonden met borstvoeding. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat kinderen die voor een langere periode borstvoeding hebben gehad minder infecties en minder kans op overgewicht of diabetes hebben later in het leven. Voor moeders beperkt het geven van borstvoeding het bloedverlies na de bevalling en het helpt hen om weer op gewicht te komen na de zwangerschap. Ook zijn er aanwijzingen dat vrouwen die lange tijd borstvoeding geven een lager risico hebben op bepaalde vormen van borstkanker (zie referenties 1,2). De WHO adviseert uitsluitend borstvoeding te geven tot de leeftijd van zes maanden en daarna in combinatie met bijvoeding tot de leeftijd van twee jaar.

Bij de begeleiding en ondersteuning van borstvoeding zijn veel verschillende zorgaanbieders betrokken. De borstvoedingsketen begint bij de ouders zelf en loopt via de verloskundige, zorgaanbieders in ziekenhuizen (kinderartsen, neonatologen, gynaecologen, O&G-verpleegkundigen, kinderverpleegkundigen), de kraamzorg en huisartsen tot en met de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Ook zijn er verschillende samenwerkingspartners, zoals lactatiekundigen, borstvoedingsorganisaties, diëtisten, kinderdagverblijven, apothekers en dokters-/ apothekersassistenten (3).

Binnen de JGZ wordt de informatie over welke melkvoeding op welke leeftijd wordt gegeven, veelal eenduidig geregistreerd door de JGZ-professional. Dit gebeurt conform de BasisDataSet (BDS) JGZ, in het Digitaal Dossier van de Jeugdgezondheidszorg (DD JGZ). Daarnaast worden gegevens over melkvoeding bij de geboorte en op de 8ste dag vanuit de verloskundige en kraamzorg schriftelijk overgedragen aan de JGZ en geregistreerd in het DD JGZ. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) gevraagd om een Peiling Melkvoeding uit te voeren met behulp van de geregistreerde data uit het DD JGZ. Hiervoor maakt zij gebruik van de systematiek van Jeugd in Beeld (JIB).

In dit rapport worden de resultaten over melkvoeding op basis van data uit JIB weergegeven voor het jaar 2018. Daarnaast worden de resultaten vergeleken met de uitkomsten uit eerdere peilingen die zijn uitgevoerd door TNO; 7 keer in de periode van 2001 t/m 2015.

Jeugd in Beeld

Met behulp van JIB werden tot en met 2019 gegevens uit het DD JGZ voor de deelnemende JGZ-organisaties op geaggregeerd niveau in beeld gebracht. Daartoe verzamelden JGZ-organisaties anonieme gegevens uit het DD JGZ. JIB geeft JGZ-organisaties inzicht in de gezondheid van de populatie die zij in zorg hebben en stelt spiegelinformatie beschikbaar voor benchmarking. Het doel van JIB is om beleids- en sturingsinformatie te leveren om zo de kwaliteit van de zorg te optimaliseren. Daarnaast kan de data van JIB worden gebruikt om onderzoeksvragen te beantwoorden.

Onderzoeksvragen

Met behulp van de data uit JIB zullen we de volgende onderzoeksvragen beantwoorden;

- ▶ Wat is de prevalentie van type melkvoeding (borstvoeding, kunstvoeding en gemengde voeding) in 2018 naar leeftijd van de zuigeling (geboortedag, 8ste dag, 2 weken, 1 maand, 3 maanden, 6 maanden, 9 maanden en 12 maanden)?
- ▶ Wat is de prevalentie van type melkvoeding (borstvoeding, kunstvoeding en gemengde voeding) in 2018 naar leeftijd van de zuigeling (geboortedag, 1 maand, 3 maanden en 6 maanden) uitgesplitst naar moeder- en kind kenmerken?
- ▶ In hoeverre is er een trend over de jaren heen in de prevalentie van borstvoeding bij geboortedag, 1, 3 en 6 maanden?

3 Methode

JIB maakt gebruik van gegevens uit het DD JGZ, die zijn geregistreerd volgens de landelijke informatiestandaard van de JGZ, te weten de BDS JGZ.

Definities

Melkvoeding: Borstvoeding, kunstvoeding of gemengde voeding. In dit rapport wordt eventuele bijvoeding ook toegevoegd aan de bovenstaande indeling.

Borstvoeding: Uitsluitend moedermelk, direct uit de borst gedronken of afgekolfd en op andere wijze gedronken.

Kunstvoeding: Volledige (fabrieks-)zuigelingenvoeding ofwel kunstmatig bereide zuigelingenvoeding en opvolgmelk (vanaf 6 maanden).

Gemengde voeding: Zuigeling krijgt zowel borst- als kunstvoeding.

Bijvoeding: Vaste voeding zoals fruit- en groentehapjes, maar ook brood en een warme maaltijd.

Deelnemende organisaties

Er zijn 7 JGZ-organisaties verspreid over Nederland, die toestemming hebben gegeven voor het gebruik van hun data welke is geregistreerd door de JGZ-professional in het DD JGZ en is verzameld via JIB. Deze deelname is anoniem en om die reden worden de namen van de deelnemende JGZ-organisaties niet bekend gemaakt.

Gegevensset borstvoeding

JGZ-organisaties leveren allen dezelfde gegevens aan uit het DD JGZ volgens de door het NCJ opgestelde gegevensset (zie bijlage 1). Tijdens de data aanlevering (begin 2019) is de gegevensset uitgebreid met zwangerschapsduur en geboortegewicht. Voor drie van de zeven organisaties kwam deze uitbreiding te laat. Daarom zijn van deze drie organisaties geen gegevens over zwangerschapsduur en geboortegewicht bekend.

Analyses

De volgende stappen zijn uitgevoerd op de beschikbare data:

- Selectie van zuigelingen waarbij data over melkvoeding op minimaal één van de volgende contactmomenten aanwezig is;
 - bij geboorte
 - 8ste dag
 - 2 weken (range 10-18 dagen)
 - 1 maand (range 23-37 dagen)
 - 3 maanden (range 77-105 dagen)
 - 6 maanden (range 162-204 dagen)
 - 9 maanden (range 243-304 dagen)
 - 12 maanden (335-386 dagen)

- Beschrijvende statistieken van de kenmerken van de moeder en de zuigeling waarbij data over melkvoeding op minimaal één van de contactmomenten aanwezig is, en een vergelijking met de landelijke cijfers, die verzameld zijn door het CBS en Perined in 2018.
- Voor de contactmomenten 0, 1, 3 en 6 maanden zijn beschrijvende statistieken en chi-kwadraat toetsen uitgevoerd om te bepalen welke kenmerken van moeder en zuigeling (univariaat) van invloed zijn op het wel/niet geven van borstvoeding. Daarnaast is er gekeken naar de relevantie van de effecten, omdat kleine verschillen met grote aantallen al een statistisch significant effect kunnen laten zien. We hebben een relevant verschil gedefinieerd als 5 procentpunten.
- De vergelijking met landelijke cijfers en de invloed van de kenmerken op het geven van borstvoeding bepalen of een weging nodig is om een landelijk beeld te krijgen.
- Beschrijvende statistieken van het type melkvoeding uitgesplitst naar de contactmomenten.
- Type melkvoeding is ingedeeld in:
 - 1 Borstvoeding (plus eventuele bijvoeding),
 - 2 Gemengde voeding (plus eventuele bijvoeding),
 - 3 Kunstvoeding (plus eventuele bijvoeding).

4 Resultaten

Tabel 1

Tabel 1 geeft de kenmerken weer van de moeders van de populatie van de deelnemende JGZ-organisaties (=studiepopulatie moeders) ten opzichte van de percentages zoals bekend bij het CBS.

Tabel 2

Tabel 2 geeft de kenmerken weer van de zuigelingen van de populatie van de deelnemende JGZ-organisaties (=studiepopulatie zuigelingen) ten opzichte van de percentages zoals bekend bij het CBS en Perined.

Tabel 3

Tabel 3 geeft de kenmerken weer van de moeder en de zuigeling in relatie tot het percentage zuigelingen dat borstvoeding krijgt op respectievelijk de geboortedag, 1 maand, 3 maanden en 6 maanden.

Tabel 4

Tabel 4 geeft de prevalenties van borstvoeding, gemengde voeding (borst- en kunstvoeding) en kunstvoeding naar de leeftijd van de zuigeling weer over het jaar 2018.

Tabel 5

Tabel 5 geeft het percentage van borstgevoede zuigelingen weer op verschillende momenten in de eerste 6 maanden in vergelijking met eerdere jaren.

Tabel 1 geeft de kenmerken weer van de moeders van de populatie van de deelnemende JGZ-organisaties (=studiepopulatie moeders) ten opzichte van de percentages zoals bekend bij het CBS.

Tabel 1 Kenmerken van de moeders van de populatie van de deelnemende JGZ-organisaties en landelijke cijfers (CBS)

Karakteristieken	Studiepopulatie zuigelingen	CBS*
Aantal (n)^	32.532	
Opleiding moeder[§]		
Laag (n, %)	2.833(12%)	14%#
Midden (n, %)	10.250 (44%)	36%#
Hoog (n, %)	10.450 (44%)	50%#
Gemiddelde leeftijd moeder bij geboorte (in jaren)	31,3	31,4
<30 jaar (n, %)	10.896 (39%)	35%
30 tot 35 jaar (n, %)	11.040 (40%)	40%
≥35 jaar (n, %)	5.848 (21%)	25%
Geboorteland moeder		
Nederland geboren (n, %)	22.580 (82%)	82%
Niet in Nederland geboren (n, %)	5.117(18%)	18%

^ Op minimaal 1 contactmoment data aanwezig over melkvoeding

* Landelijke cijfers uit 2018 van vrouwen in de fertiele levensfase

§ Categorieën van opleidingsniveau uit de BDS komen niet volledig overeen met de categorieën die bij het CBS worden gehanteerd. Binnen JIB hanteren we de indeling: laag (max. MAVO/VMBO-GL&TL), midden (MBO, HAVO&WO) en hoog (HBO/HTS/HEAO, WO).

Het CBS hanteert de volgende indeling: laag (max VMBO-GL&T, HAVO-,VWO-onderbouw), midden (MBO2 en MBO3) en hoog (HBO-WO-bachelor, HBO-WO-master, doctor)

Omdat opleiding sterk afhangt van leeftijd zijn de CBS cijfers gewogen naar de leeftijdsopbouw van de moeder bij geboorte

Tabel 1 geeft weer dat er van de 32.532 zuigelingen en hun moeders gegevens over melkvoeding beschikbaar zijn. Voor een deel van de moeders zijn er geen gegevens van de kenmerken beschikbaar en deze moeders zijn niet meegenomen in de berekening van de percentages. De verdeling van het opleidingsniveau van de moeder, de leeftijd van de moeder en het geboorteland van de moeder binnen de studiepopulatie komt overeen met die van de gegevens beschikbaar bij het CBS. Het grootste deel van de studiepopulatie van moeders is midden- en hoog opgeleid (88%), is jonger dan 35 jaar bij de geboorte (79%), en is in Nederland geboren (82%).

Inhoud

1 Samenvatting

2 Inleiding

3 Methode

4 Resultaten

5 Discussie

6 Referenties

* Bijlage

Tabel 2 geeft de kenmerken weer van de zuigelingen van de populatie van de deelnemende JGZ-organisaties (=studiepopulatie zuigelingen) ten opzichte van de percentages zoals bekend bij het CBS en Perined.

Tabel 2 Kenmerken van de zuigelingen van de populatie van de deelnemende organisaties en landelijke cijfers (CBS)

Karakteristieken	Studiepopulatie zuigelingen	CBS*	Perined#
Totaal (n)[^]	32.532		
Leeftijd zuigeling			
Geboortedag (n)	24.013		
8ste dag (n)	23.895		
2 weken (n)	19.564		
1 maand (n)	18.928		
3 maanden (n)	18.620		
6 maanden (n)	15.281		
9 maanden (n)	7.423		
12 maanden (n)	3.996		
Geslacht zuigeling			
Jongens (n, %)	16.518 (51%)	51%	
Meisjes (n, %)	16.014 (49%)	49%	
Geboorteland zuigeling			
Nederland geboren (n, %)	19.859 (92%)		
Niet in Nederland geboren (n, %)	1.625 (8%)		
Rangorde zuigeling			
Eerste kind (n, %)	5.412 (48%)	45%	44%
Tweede kind of hoger (n, %)	5.874 (52%)	55%	56%
Geboortegewicht			
<2500 gram (n, %)	602 (5%)		6%
≥2500 gram (n, %)	10.914 (95%)		94%
Zwangerschapsduur			
≥37 weken (n, %)	10.755 (94%)		93%
<37 weken (n, %)	692 (6%)		7%
Meerling			
Ja (n, %)	346 (3%)	2%	3%
Nee (n, %)	13.492 (97%)	98%	97%

* Landelijke cijfers uit 2018 van vrouwen in de fertile levensfase ^ Op minimaal 1 contactmoment data aanwezig over melkvoeding

Perined, Perinatale zorg in Nederland anno 2018: landelijke perinatale cijfers en duiding, Utrecht 2019 . Tabel 3.1.

Tabel 2 geeft weer dat er van ongeveer 24.000 zuigelingen gegevens over melkvoeding beschikbaar zijn op de geboortedag en de 8ste dag. Tussen 2 weken en 3 maanden zijn er gegevens over ongeveer 19.000 zuigelingen aanwezig. Bij 6 maanden loopt dit terug naar 15.000 zuigelingen. Dit aantal loopt verder terug naar rond de 7.000 bij 9 maanden en 4.000 bij 12 maanden. De reden hiervoor is dat bij 3 organisaties er praktisch geen registratie meer plaatsvindt bij 12 maanden. En bij 1 organisatie is er met 9 maanden geen registratie meer. Ook geldt dat voor een deel van de zuigelingen geen gegevens van de kenmerken beschikbaar

zijn. Deze zuigelingen zijn niet meegenomen in de berekening van de percentages. De verdeling van geslacht, rangorde van de zuigeling en het wel/geen meerling binnen de studiepopulatie komt overeen met die van de landelijke cijfers. De verhouding jongen en meisje, en eerste kind versus tweede kind of hoger is nagenoeg gelijk binnen de studiepopulatie. De meeste zuigelingen binnen de studiepopulatie zijn in Nederland geboren (92%), hebben een gezond geboortegewicht (≥2500 gram) (95%) en zwangerschapsduur (≥37 weken) (94%) en zijn geen meerling (97%).

Inhoud

1 Samenvatting

2 Inleiding

3 Methode

4 Resultaten

5 Discussie

6 Referenties

* Bijlage

Tabel 3 geeft de kenmerken weer van de moeder en de zuigeling in relatie tot het percentage zuigelingen dat borstvoeding krijgt op respectievelijk de geboortedag, 1 maand, 3 maanden en 6 maanden.

Tabel 3 Associaties tussen moeder- en kind-kenmerken en het geven van borstvoeding tussen 0 en 6 maanden.

Karakteristieken	Geboortedag	1 maand	3 maanden	6 maanden
	Borstvoeding % ja	Borstvoeding % ja	Borstvoeding % ja	Borstvoeding % ja
Opleiding moeder				
Laag	59%#	35%#	25%#	17%#
Midden	63%#	38%#	24%#	14%#
Hoog	76%	59%	40%	23%
Leeftijd moeder bij geboorte (in categorieën)				
<30 jaar	67%	45%	29%#	17%#
30 tot 35 jaar	70%	49%	32%	19%
≥35 jaar	69%	49%	35%	22%
Afkomst moeder				
Nederland geboren	66%#	46%#	29%#	16%#
Niet in Nederland geboren	81%	57%	45%	31%
Zwangerschapsduur				
≥37 weken	72%#	50%#	35%#	22%#
<37 weken	52%	42%	24%	13%
Geslacht zuigeling				
Jongens	69%	47%	30%	18%
Meisjes	68%	47%	32%	19%
Afkomst zuigeling				
Nederland geboren	65%#	44%#	27%#	15%#
Niet in Nederland geboren	86%	61%	49%	34%
Geboortegewicht				
<2500 gram	52%#	41%#	24%#	14%#
≥2500 gram	72%	50%	35%	22%
Rangorde zuigeling				
Eerste kind	72%	48%	31%#	18%#
Tweede kind of hoger	69%	50%	37%	25%
Meerling				
Ja	54%#	35%#	20%#	12%#
Nee	71%	50%	35%	22%

Relevant verschil van minimaal 5 procentpunten tussen minimaal 2 subcategorieën (p-waarden waren <0,01)

In tabel 3 is zichtbaar dat hoogopgeleide moeders vaker starten met borstvoeding (76%). Deze trend zet zich door tot en met 6 maanden. Moeders die in het buitenland zijn geboren en/of zuigelingen die in het buitenland zijn geboren startten ook vaker met het geven van borstvoeding (81-86%) ten opzichte van moeders en/of zuigelingen die in Nederland zijn geboren (65-66%). Deze trend is tot en met 6 maanden zichtbaar. Bij zuigelingen met een laag geboortegewicht (< 2500 gram) en zuigelingen met een korte

zwangerschapsduur (<37 weken) werd er minder vaak gestart met borstvoeding (52%) dan bij zuigelingen met een hoger geboortegewicht (≥2500 gram) of langere zwangerschapsduur (≥ 37 weken) (72%). Ook bij meerlingen werd er minder vaak gestart met borstvoeding (54%) ten opzichte van eenlingen (71%). Verder zien we een licht verhoogd percentage moeders die 35 jaar of ouder zijn (t.o.v. < 30 jaar) en moeders waarvan de zuigeling het tweede kind of hoger is (t.o.v. het eerste kind), die de borstvoeding langer continueren.

Tabel 4 geeft de prevalenties van borstvoeding, gemengde voeding (borst- en kunstvoeding) en kunstvoeding naar de leeftijd van de zuigeling weer over het jaar 2018.

Tabel 4 Type melkvoeding naar leeftijd van de zuigeling in het jaar 2018.

Leeftijden	Borstvoeding		Gemengde voeding		Kunstvoeding		Totaal
	n	%	n	%	n	%	n
Geboortedag	16.454	69%	1.564	7%	5.995	25%	24.013
8ste dag	13.791	58%	2.485	10%	7.619	32%	23.895
2 weken	10.981	56%	1.964	10%	6.619	34%	19.564
1 maand	8.974	47%	2.178	12%	7.776	41%	18.928
3 maanden	5.786	31%	1.945	10%	10.889	58%	18.620
6 maanden	2.827	19%	1.378	9%	11.076	72%	15.281
9 maanden[#]	897	12%	663	9%	5.863	79%	7.423
12 maanden[#]	355	9%	298	7%	3.343	84%	3.996

Aangezien de moeder-en zuigelingkenmerken overeenkomen met de landelijke cijfers, zijn de weergegeven cijfers ongewogen

Beperkte registratie

In tabel 4 is af te lezen dat in 2018, 69% van de moeders is gestart met borstvoeding. In de eerste maand na de geboorte vond er een snelle daling plaats van het percentage zuigelingen dat uitsluitend borstvoeding kreeg (-22%). Op de leeftijd van 3 maanden daalde dit percentage verder van 47% bij 1 maand naar 31% bij 3 maanden. Tussen de 6 en 12 maanden daalde het percentage borstvoedende moeders van 19% naar 9%.

Inhoud

1 Samenvatting

2 Inleiding

3 Methode

4 Resultaten

5 Discussie

6 Referenties

* Bijlage

Tabel 5 geeft het percentage van borstgevoede zuigelingen weer op verschillende momenten in de eerste 6 maanden in vergelijking met eerdere jaren.

Tabel 5 Percentage borstgevoede zuigelingen tussen 0 en 6 maanden over de jaren heen.

Leeftijden	2001 ¹	2002 ²	2003 ³	2005 ^{4&}	2007 ^{5&}	2010 ^{6&}	2015 ^{7^&}	2018 [#]
Geboortedag	75	80	80	74	81	75	80	69
1 maand	53	52	56	47	46	46	57*	47
3 maanden	32	35	31	28	30	29	47	31
6 maanden	19	17	18	20	NA**	18	39	19

^ Prevalenties werden bepaald met een andere methode waarbij alle zuigelingen die de leeftijd hadden bereikt werden meegenomen voor analyse

In 2018 is een andere methodiek voor de dataverzameling gebruikt (via DD JGZ) dan in voorgaande peilingen (via vragenlijsten landelijk verzameld). Daarnaast is er in 2018 gebruik gemaakt van leeftijdsranges rondom een contactmoment in plaats van voltooide maanden

* 1 maand werd gedefinieerd als 4 weken

**In 2007 kan door een relatief laag aantal deelnemers in deze groep geen gefundeerde conclusie worden getrokken

& Voor de jaren 2005, 2007, 2010 en 2015 werden de percentages gewogen voor het opleidingsniveau van de moeder, vanwege de relatief lage respons bij laagopgeleide vrouwen. Tussen 2001 en 2003 was een weging niet nodig (zie referenties 4 Lanting et al. resp. 2002(a); 5 2002(b); 6 2003; 7 2006; 8 2007; 9 2010, 10 2015.)

In tabel 5 is zichtbaar dat in 2018, 69% van de moeders startte met het geven van borstvoeding na de geboorte. Dit percentage is lager dan in de eerdere peilingen tussen 2001 t/m 2015 is gerapporteerd (74-81%). De percentages borstgevoede zuigelingen op de leeftijd van 1, 3 en 6 maanden waren in 2018 vrijwel gelijk aan die van de peilingen die zijn uitgevoerd tussen 2001 en 2010. Deze gevonden percentages met betrekking tot het geven van borstvoeding waren in 2018 lager dan die uit de peiling van 2015.

Inhoud

1 Samenvatting

2 Inleiding

3 Methode

4 Resultaten

5 Discussie

6 Referenties

* Bijlage

5 Discussie

Dit rapport laat zien dat in 2018, 69% van de moeders startte met het geven van borstvoeding. Met name hoogopgeleide moeders en moeders/zuigelingen die in het buitenland zijn geboren startten vaker met het geven van borstvoeding (76-86%). Het percentage moeders dat start met borstvoeding was in 2018 lager dan in de eerdere peilingen tussen 2001 t/m 2015 is gerapporteerd (74-81%). Net als bij de eerdere peilingen vond er in de eerste maand na de geboorte een snelle daling plaats van het percentage zuigelingen dat uitsluitend borstvoeding kreeg. Ook daarna bleef dit cijfer dalen. Daar waar 47% van de moeders op de leeftijd van 1 maand nog borstvoeding gaf, daalde dit percentage naar 31% als de zuigeling de leeftijd van 3 maanden heeft bereikt. Dit percentage loopt verder terug naar 19% bij 6 maanden, 12% bij 9 maanden en 9% bij 12 maanden. Tussen 9 en 12 maanden waren wegens beperkte registratie op de contactmomenten weinig data beschikbaar. Voorzichtigheid is daarom noodzakelijk bij de interpretatie van deze cijfers. De percentages borstgevoede zuigelingen op de leeftijd van 1, 3 en 6 maanden zijn vrijwel gelijk aan die van de peilingen tussen 2001 en 2010. Echter alle percentages met betrekking tot het geven van borstvoeding zijn lager dan die uit de peiling melkvoeding van 2015. Als we dieper ingaan op de vergelijking tussen 2015 en 2018 zien we dat zowel onder de hoogopgeleide als de laagopgeleide moeders een daling is geweest tussen 2015 en 2018 in het percentage moeders dat startte met borstvoeding: 90% naar 76% onder hoogopgeleide moeders en van 69% naar 59% onder laag opgeleide moeders. Een kanttekening hierbij is dat de data in 2018 op een andere manier verzameld zijn (DD JGZ) dan bij de eerdere peilingen (vragenlijsten). Hierdoor moet voorzichtig worden omgegaan met de conclusies gebaseerd op de vergelijking met eerdere peilingen.

Resultaten in relatie tot eerdere peilingen

In eerdere peilingen over melkvoeding, waarbij via vragenlijsten data is verkregen, hebben relatief vaak de hoogopgeleide moeders met een Nederlandse afkomst deelgenomen. Voor opleidingsniveau zijn hiervoor correcties uitgevoerd. Deze factoren spelen een minder relevante rol binnen JIB, omdat er geen steekproef is genomen, maar alle data van elke deelnemende JGZ-organisatie zijn geïnccludeerd. Hierdoor zijn gegevens van moeders die minder vaak of niet deelnemen aan onderzoek en moeders die mogelijk minder affiniteit hebben met het onderwerp borstvoeding ook beschikbaar binnen JIB. Daarnaast komt de verdeling van zowel opleiding als geboorteland overeen met de landelijke

cijfers. Een nadeel is dat niet alle JGZ-organisaties deel hebben genomen aan JIB. De urbanisatiegraad ligt mogelijk anders binnen de JIB-data. Dit zou mogelijk de cijfers over melkvoeding kunnen beïnvloeden. Desondanks zien we dat de JIB-data op alle moeder- en zuigeling-kenmerken die zijn uitgevraagd en waarvoor landelijke cijfers beschikbaar zijn (i.e. opleiding, leeftijd en afkomst van de moeder, geslacht van de zuigeling, rangorde, geboortegewicht, zwangerschapsduur, meerling) overeenkomen met de landelijke cijfers. Verder zien we dat de percentages borstgevoede zuigelingen op de leeftijd van 1, 3 en 6 maanden in 2018 vrijwel gelijk zijn aan alle peilingen tussen 2001 en 2010.

Aanbevelingen

In 2018 startte zeven op de tien moeders met het geven van borstvoeding als hun kindje wordt geboren. Het is raadzaam dat de diverse betrokken zorgprofessionals het belang van het starten met, en het voortzetten van, het geven van borstvoeding onder de aandacht blijven brengen bij de (aanstaande) moeders. Extra aandacht hierbij moet uitgaan naar de laag en midden opgeleide moeders en moeders van Nederlandse afkomst. Ook is er (extra) aandacht nodig voor het geven van borstvoeding bij zuigelingen die prematuur geboren worden (<37 weken), zuigelingen met een laag geboortegewicht (<2500 gram) en/of een meerling. Verder is nader onderzoek nodig om in kaart te brengen waarom vrouwen al dan niet starten met het geven van borstvoeding.

[Inhoud](#)

[1 Samenvatting](#)

[2 Inleiding](#)

[3 Methode](#)

[4 Resultaten](#)

[5 Discussie](#)

[6 Referenties](#)

[* Bijlage](#)

6 Referenties

- 1 VICTORA CG, BAHL R, BARROS AJD, FRANCA GVA, HORTON S, KRASEVEC J, MURCH S, SANKAR MJ, WALKER N, ROLLINS NC (2016) Breastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, and lifelong effect. *Lancet*, Volume 387, No.10017, pp.475-490.
- 2 ROLLINS NC, BHANDARI N, HAJEEDHOY N, HORTON S, LUTTER CK, MARTINES JC, PIWOZ EG, RICHTER LM, VICTORA CG (2016) Why invest, and what it will take to improve breastfeeding practices? *Lancet*, Volume 387, No.10017, pp.491-504.
- 3 MULTIDISCIPLINAIRE RICHTLIJN BORSTVOEDING, december 2014. <https://assets.ncj.nl/docs/e63a9fdd-5990-4217-b04a-228e5270683a.pdf>
- 4 LANTING CI, HERSCHDERFER K, WOUWE JP VAN, REIJNEVELD SA. Peiling melkvoeding van zuigelingen 2000/2001, Leiden, TNO-PG, 2002 (a); publicatie nr. 2001/252 ISBN 90-6743-868-5.
- 5 LANTING CI, HERSCHDERFER K, WOUWE JP VAN, REIJNEVELD SA. Peiling melkvoeding van zuigelingen 2001/2002, Leiden, TNO-PG, 2002 (b); publicatie nr. 2002/309 ISBN 90-6743-962-2.
- 6 LANTING CI, HERSCHDERFER K, WOUWE JP VAN, REIJNEVELD SA. Effect van invoering van het Baby Friendly Hospital Initiative op het geven van borstvoeding in Nederland, Leiden, TNO-PG, 2003; publicatie nr. 2003/212 ISBN 90-5986-026-8.
- 7 LANTING CI, WOUWE JP VAN. Peiling melkvoeding van zuigelingen 2005: Borstvoeding in Nederland en relatie met certificering door stichting Zorg voor Borstvoeding, Leiden, TNO Kwaliteit van Leven, 2006; publicatie nr 2006.017.
- 8 LANTING CI, WOUWE JP VAN. Peiling melkvoeding van Zuigelingen 2007: Borstvoeding in Nederland met certificering door stichting Zorg voor Borstvoeding, Leiden, TNO-KvL, 2007. Publ. nr. 2007.104.
- 9 LANTING CI, RIJPSTRA A. Peiling melkvoeding van Zuigelingen 2010: Borstvoeding in de provincie Zeeland, Leiden, TNO-CH, 2011. Publ. nr. 2011.017.
- 10 PEETERS D, LANTING CI, WOUWE JP VAN. Peiling melkvoeding van Zuigelingen 2015. Leiden, TNO-CH, 2015. Publ. nr. TNO/CH 2015 R10385.

Inhoud ▶

1 Samenvatting ▶

2 Inleiding ▶

3 Methode ▶

4 Resultaten ▶

5 Discussie ▶

6 Referenties ▶

* Bijlage ▶

* Bijlage

Gegevensset Borstvoeding

Iedere JGZ-organisatie levert dezelfde gegevens aan uit het DD JGZ volgens de gegevensset zoals hieronder beschreven.

Gegevensset over melkvoeding binnen JIB

Dossiernummer	Elementnaam	Elementnummer	Weer te geven waarde
A	Random Kindnummer (niet BDS)		
B	Postcode	16	Alleen cijfers!!
C	Woonplaats	10	Alfanumeriek
D	Leeftijd = Datum activiteit - Geboortedatum	724-20 berekenen	In dagen. (= leeftijd van het kind op contactmoment) Alleen tussen de 0-386 dagen. Filter op variabelen tussen 7 en 387. En is niet leeg.
E	Geslacht	19	0 t/m 3
F	Nationaliteit	24	Conform ext. Landenlijst
Q	Geboortegewicht [#]	110	Gewicht in grammen
R	Zwangerschapsduur [#]	82	Zwangerschapsduur in dagen
	Ouder/verzorger	G014	
G	Relatie tot kind ouder/verzorger	62	01 en 02 NB rij H/I/J gaan over waarde 01 en 02
H	Leeftijd moeder = datum activiteit - geboortedatum moeder Leeftijd vader = datum activiteit - geboortedatum vader [#]	724 - 63	
I	Opleiding moeder	66	00 t/m 98
J	Geboorteland biologische moeder	71	Landnaam
K	Pariteit	741	Numeriek
L	Wijze van geboorte*	1324	Alfanumeriek
M	Meerling	108	Alfanumeriek
N	Melkvoeding op geboortedag	747	01 t/m 98
O	Melkvoeding op 8ste dag	1340	01 t/m 98
P	Melkvoeding op dit moment; leeftijd kind op het moment van registreren melkvoeding (tot maximaal 386 dagen)	496	01 t/m 98 Kolom P en D combineren

De gegevensset is in begin 2019 uitgebreid met geboortegewicht en zwangerschapsduur en leeftijd van de vader waardoor organisaties die al eerder data hebben aangeleverd, deze data niet hebben opgenomen.

* Alhoewel data over wijze van geboorte (vaginaal, keizersnede, overig) wel is uitgevraagd, kon er geen goede indeling worden gemaakt omdat deze vraag een open tekstveld is en vaak werd gebruikt om de bevalling in het algemeen te beschrijven. Er is daarom besloten om type bevalling niet mee te nemen in de analyses.

[Inhoud](#)

[1 Samenvatting](#)

[2 Inleiding](#)

[3 Methode](#)

[4 Resultaten](#)

[5 Discussie](#)

[6 Referenties](#)

[* Bijlage](#)

Colofon

In opdracht van het ministerie van VWS
April 2020

Auteurs:

Ondine Engelse, NCJ
Paula van Dommelen, TNO

Vormgeving:

Taluut

Productiebegeleiding:

Arlette Vos, NCJ